Załącznik
do uchwały Nr XXXIII/278/12
Rady Miejskiej Strzelina
z dnia 27.11.2012 r.

GMINNY PROGRAM

WSPIERANIA RODZINY

na lata 2013 - 2015

DLA MIASTA I GMINY STRZELIN

I. Wstęp.

Z początkiem bieżącego roku weszła w życie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która nałożyła na gminy obowiązek objęcia szczególną pomocą rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej.

Ten obowiązek realizowany jest w oparciu o trzyletni program wspierania rodziny, zwany dalej Programem. Miasto i Gmina Strzelin od szeregu lat realizują zadania wynikające z działań systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Jednak w obecnym kształcie wspieranie rodziny wymaga skoordynowanych i planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania jej funkcji. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemem w rodzinie na poziomie gminy.

Założenia Programu są zgodne z głównym przesłaniem Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Strzelin na lata 2010 - 2015.

II. Podstawą działań ujętych w programie są akty prawne.

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887 ze zm.);
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.);
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.);
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. w wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zm.);
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz 1485 ze zm.);

III. Diagnoza społeczna.

Na koniec 2011 roku liczba mieszkańców Gminy Strzelin wynosiła 21 777, w tym kobiet 11 252, mężczyzn 10 525. Liczba osób bezrobotnych wynosiła 1 150 osób, z prawem do zasiłku 223 osoby. Z świadczeń z pomocy społecznej w ramach zadań zleconych i własnych, bez względu na ich rodzaj formę i źródła finansowania skorzystało 830 rodzin, w tym 1 878 osób w rodzinie. Powodem przyznania pomocy było bezrobocie w 483 przypadkach, niepełnosprawność 247, długotrwała choroba 109, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego 64. Rodzin z dziećmi korzystających z pomocy było 213, niepełnych rodzin 117, 67 rodzin wielodzietnych.

Z danych uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie ustalono, ze liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na dzień 30.09.2012 rok wynosiła 55 dzieci w pieczy zastępczej:

- w rodzinach zastępczych spokrewnionych było umieszczonych 33 dzieci,
- w rodzinach zastępczych niezawodowych było umieszczonych 5 dzieci,
- w rodzinie zastępczej zawodowej o funkcji pogotowia było umieszczonych 3 dzieci,
- w rodzinie zastępczej zawodowej wielodzietnej umieszczonych było 7 dzieci,
- w rodzinnym domu dziecka było umieszczone 1 dziecko,
- w Placówce Wielofunkcyjnej w Górcu było umieszczonych 6 dzieci,

W celu zapobiegania umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej i wzmacnianiu rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych zachodzi konieczność udzielania daleko idącego wsparcia tym rodzinom, w związku z tym został opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015. Umieszczenie dziecka w formach pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny.

IV. Cel główny.

Tworzenie warunków umożliwiających realizowanie wspólnej polityki na rzecz wzmacniania rodziny.

V. Cele szczegółowe.

1) Promowanie wartości rodziny:

Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest gwarancją rozwoju społeczeństwa, dlatego też ważne jest wspieranie jej rozwoju, wzmacnianie oraz promocja wartości rodziny.

- **Promowanie i organizowanie różnorodnych form integracji rodzin i społeczności lokalnych:**

- środowiskowe - „spotkania rodzin" organizowane przez instytucje;
- umacnianie więzi rodzinnych poprzez wymianę doświadczeń międzypokoleniowych;
- wspieranie tworzenia lokalnych koalicji na rzecz rodziny;

- **Działalność edukacyjno - informacyjna na rzecz promowania rodziny w zakresie aktywnego uczestnictwa rodziny w życiu publicznym:**

- organizowanie konferencji, kursów, warsztatów itp.

2) Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu:

Rodzina jest głównym środowiskiem funkcjonowania swoich członków a przede wszystkim rozwoju dziecka. Chociaż zmienia się model i warunki życia współczesnej rodziny, to jest ona nadal niezastąpiona i stanowi naturalne środowisko wychowawcze, w którym, młody człowiek uczy się żyć i postępować w określony sposób.
W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami zachodzi konieczność udzielenia jej pomocy m. in. poprzez stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu poradnictwa specjalistycznego oraz terapii rodzinnej.

- **Propagowanie i inicjowanie działań na rzecz środowiskowych form wspierania rodziny w wychowaniu dzieci:**

- Wspieranie wychowawczej roli szkoły, klubów sportowych, bibliotek, kółek zainteresowań, instytucji kościelnych itp.;
- Wspieranie organizacji prowadzących działalność pożytku publicznego w procesach wychowawczych w rodzinie;
- Promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży;
- Wspieranie działań dotyczących upowszechniania informacji o uprawnieniach dla rodziny i jej członków oraz o instytucjach i formach pomocy wspierających rodzinę;

- **Wdrażanie skutecznych programów zapobiegających kryzysowi w rodzinie i umożliwiających wyjście z sytuacji kryzysowej**

- Wspieranie rozwoju placówek ukierunkowanych na pomoc rodzinie w sytuacjach kryzysowych;
- Wspieranie działań wychowawczych na rzecz dzieci z rodzin niepełnych;
- Ochrona rodzin przed zagrożeniami i uzależnieniami poprzez edukacje publiczną i współpracę z mediami;
- Realizacja programów profilaktycznych w zakresie patologii społecznej przez instytucje rządowe, samorządowe i prowadzące działalność pożytku publicznego;
- Realizacja programów terapeutycznych i interwencyjnych w tym dożywiania;
- Wspieranie i rozwój poradnictwa rodzinnego;
- Inicjowanie działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej członków rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;

- **Realizacja różnorodnych programów ukierunkowanych na ochronę dzieci, młodzieży i rodzin**

- Zwiększenie dostępności do informacji o instytucjach i formach pomocy dla osób opuszczających zakłady karne i areszty śledcze, w tym w szczególności w zakresie terapii uzależnień;
- Wspieranie programów ochrony rodziny przed przemocą i jej skutkami;
- Wspieranie edukacji dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa publicznego;

3) Inicjowanie i rozwój różnorodnych działań na rzecz dzieci i młodzieży.

Dzieci są szczególnie narażone na różnego rodzaju zagrożenia, dlatego też wymagają szczególnej troski i zainteresowania. Dbałość o harmonijny rozwój młodego pokolenia jest podstawowym obowiązkiem rodziny jak również różnych instytucji zajmujących się edukacją, zdrowiem, bezpieczeństwem w tym także socjalnym, profilaktyką zagrożeń i innych. Dlatego ważny jest rozwój różnych form wspierania dzieci i młodzieży, zapobiegających patologiom, wspierających ich proces wychowania oraz kształtowania odpowiednich postaw społecznych.

- **Wpieranie rozwoju systemu rodzinnej opieki zastępczej dla dzieci pozbawionych opieki rodziny naturalnej**

- Propagowanie i inicjowanie powstawania profesjonalnych form opieki zastępczej i rodzinnych domów dziecka;
- Wspieranie systemu pomocy dla usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo - wychowawczych, resocjalizacyjnych oraz rodzin zastępczych;
- Opracowywanie i wspieranie programów umożliwiających powrót dziecka z zastępczych form opieki do rodziny naturalnej;

- **Wspomaganie aktywności edukacyjno - społecznej dzieci i młodzieży z terenów zagrożonych bezrobociem, ubóstwem i społeczną marginalizacją**

- Wspomaganie środowisk poprzez propagowanie i wspieranie infrastruktury sprzyjającej właściwemu rozwojowi dzieci i młodzieży;
- Inicjowanie i wspieranie realizacji programów przeciwdziałających patologii wśród dzieci

i młodzieży;
- Wspieranie realizacji programów profilaktyki uzależnień realizowanych w środowisku szkolnym i rodzinnym;

4) Wdrażanie nowoczesnych metod pracy z rodziną i dzieckiem.

Istotą współczesnego kształcenia specjalistów pracujących z rodziną i na jej rzecz, jest dobór takich treści, które wynikają z aktualnych problemów społecznych i kierunków rozwoju polityki społecznej. Coraz trudniejsze problemy pojawiające się przed współczesnymi rodzinami, które mogą prowadzić do powstawania dysfunkcji rodziny, wymagają ugruntowanej wiedzy i nowoczesnego systemu kształcenia kadr, opartego o interdyscyplinarne wieloaspektowe podejście do problemów współczesnej rodziny.

- **Podnoszenie wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących z rodziną**

- Prowadzenie działalności szkoleniowej w celu podniesienia kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób pracujących na rzecz rodzin;

- **Inicjowanie współpracy interdyscyplinarnej na rzecz rodziny**

- Wspieranie wspólnych działań różnych podmiotów w zakresie tworzenia kompleksowych programów na rzecz rodziny;

VI. Sposób realizacji Programu.

Przewidywane formy działania w ramach realizacji celów Programu:
1. Systematyczna współpraca instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej.
2. Edukacja rodzin zagrożonych dysfunkcją oraz wczesna interwencja w tych rodzinach.
3. Wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.
4. Wspieranie rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez prace socjalną z rodziną.
5. Prowadzenie kampanii na rzecz rodziny.
6. Upowszechnianie informacji o instytucjach świadczących specjalistyczne poradnictwo (strony internetowe, ogłoszenia itp.).

VII. Adresaci Programu.

Program skierowany jest do mieszkańców Miasta i Gminy Strzelin.

VIII. Podmioty funkcjonujące na terenie Miasta i Gminy Strzelin świadczące pomoc w opiece nad dzieckiem i rodziną.

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
3. Komenda Powiatowa Policji
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

5. Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna
6. Placówki Oświatowe
7. Zespół Kuratorski Służby Sądowej

IX. Realizatorzy Programu.

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2. Urząd Miasta i Gminy Strzelin
3. Palcówki oświatowe

Realizatorzy Programu winni przy realizacji zadań wynikających z Programu współpracować z jednostkami i organizacjami takimi jak:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Komenda Powiatowa Policji
- Sąd Rejonowy
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna
- Placówki Kulturalne
- Stowarzyszenia
- Organizacje pozarządowe

X. Określenie spodziewanych rezultatów.

1. Poprawienie funkcjonowania rodzin z problemami poprzez zrealizowanie celów głównych i szczegółowych.
2. Podniesienie jakości usług świadczonych przez jednostki zaangażowane w Program.
3. Gromadzenie danych na temat działań podejmowanych na rzecz opieki nad dzieckiem i rodziną.
4. Poprawa sytuacji dziecka w środowisku szkolnym.
5. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.
6. Zmiana postaw społecznych.
7. Zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych.
8. Zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych.
9. Ograniczanie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin.

XI. Źródła finansowania Programu.

W realizacji działań programowych stosowane będą mechanizmy finansowe pozwalające na jak najskuteczniejsze i najpełniejsze wykonywanie założonych celów. Szczególne znaczenie ma tu montaż finansowy, który pozwala na zaangażowanie środków pochodzących z różnych źródeł:

1) budżet gminy
2) środków Unii Europejskiej
3) innych funduszy zewnętrznych tj. programów i konkursów.

Trudno tu jednak wskazać kwoty środków finansowych związanych z realizacją Programu, gdyż są one ze wszystkich wymienionych źródeł przyznawane corocznie i w różnej wysokości. Planowanie wydatków na poszczególne działania może być dokonywane corocznie, po uzyskaniu informacji o wielkości środków przyznanych na dany rok.

XII. Monitoring.

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu Programu jest jego monitorowanie i ocena realizacji. Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie Programu. Ocena poszczególnych działań odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy realizacji założeń Programu. Ocena, która zostanie przeprowadzona po zakończeniu realizacji Programu, pozwoli określić wszystkie uzyskane efekty oraz wskazać, które ułatwiły bądź utrudniały jego realizację.

XIII. Ewaluacja Programu.

Miejscem realizacji Programu jest obszar Miasta i Gminy Strzelin. Jest zgodny z głównym przesłaniem Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Strzelin na lata 2010 - 2015. Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie. Program ma charakter otwarty, będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb.

XIV. Podsumowanie.

Celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, zarówno tym, które dopiero mają zaistnieć, jak i tym, które w postaci zalążkowej już istnieją. Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć", powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi. Aby podołać temu wyzwaniu niezbędna jest więc ścisła współpraca pomiędzy instytucjami oraz wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Tak rozumiany Program może stanowić pełne, kompleksowe ujęcie systemu wsparcia dziecka i rodziny.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej Strzelina
Zdzisław Rataj